

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " "
četrt " 6 " 50 " "
mesec " 2 " 20 " "

V upravnstvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " "
četrt " 5 " — " "
mesec " 1 " 70 " "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnino in inserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 113.

V Ljubljani, v četrtek 17. maja 1900.

Letnik XXVIII.

Kranjski Nemci in „kranjska“ narobe-politika.

Ljubljanski Nemci so bili pred nekaj leti mnogo bolj skromni nego so dandanes. Vzroka sta dva. Prvi je ta, da je nemški sovinizem pognal tudi v Ljubljani nove kali vsled velikonemškega gibanja, ki ide po vsi nemški zemlji in meče svoje valove tudi tja, kjer nemški element živi le sporadično. Drugi in glavni vzrok pa je ta, da slovenski element, oziroma politični vodilni krogi narodne stranke v Ljubljani izgubljajo svoje moči v strankarskem boju s tako strastjo, da so ves pogled na občeslovenske cilje izgubili. Naj to dokažemo na kratko. Stranka narodno-napredna se je zvezala z nemštvom v deželni zbornici z namenom, da dobi vajeti deželne uprave in s tem za svojo stranko oni vpliv, ki je združen z deželnim odborom. Nemci dobro vedo, da jim je strasten boj med slovenskima strankama v veliko korist vzlasti še tedaj, ako jedna stranka išče za slobode in pomoči pri Nemcih. Ako dr. Tavčar stokrat naglašja, da alijanca slovensko-nemška v deželnem zboru ne zahteva nikakih drugih žrtev nego 6 tisoč gld. za nemško gledališče in odborništvo dr. Schafferja v deželni šolski svet, je vse prav, ali stokrat je zopet res, da stranka, ki prejema od Nemcev dobrote, mora jim biti prizanesljiva povsod in jim ne sme metati polen pod noge. In kdor je poznal vodilne kroge napredno-narodne stranke pred alijanco in jih pogleda sedaj, eh kaka razlika. Popred je bil dr. Tavčar rjoveč narodni lev, ki je srdito padal pri umestni in neumestni priliki po vladi in Nemcih. Sedaj?

Pred baronom Heinom in pred barona Schwegla brado ima velik rešpekt. Politična veljava te stranke je odvisna od vladine in nemške naklonjenosti. Pa se hočejo obdržati na vsak način in za vsako ceno v veljavi, zato pa jadrajo tako čudno s svojo narodno ladjo.

Nemški politiki na Kranjskem so dosegli zadnja leta lepe vspehe. Prej niso veljali mnogo, zdaj so važen faktor. Nekaj let potem, ko je bila padla nemškutarska trdnjava v Ljubljani v prah, so bili Nemci des-

organizovani in so nazadovali, politične veljave niso imeli nobene in njih »Tagblatt« in »Wochenblatt« sta zaspala. Prišli pa so mladi elementi, katere si je vzgojil dr. Binder, ki je strasten nemški agitator, in so se dobro organizovali. Prišel je tudi nemški baron slovenskega pokoljenja Schwegel, in ta je znal situacijo izrabiti.

Med nemškonacionalno glavo, dr. Binderjem, in diplomatsko glavo bar. Schwegla ni notranjega nasprotstva, le popolnujeta se. Baron Schwegel »pana« Slovence v deželnih zastopih, zastopa nemške koristi nasproti dr. Tavčarjevi gardi, za širokim varnim hrptom gospoda barona pa operirajo in delajo Nemci.

Danes se jim ne izgubi na Kranjskem niti jeden Nемец, tako imajo vse v evidenci. Nemška kranjska šparkasa zalaga bogato nemška društva in zavode, sami pa tudi mnogo žrtvujejo. saj imajo premožne sloje v svojih vrstah. Kjer je pet Nemcev, že napravijo svoje društvo in tako so v gornji dolini na Gorenjskem in v Trziču preširni postali. V Ljubljani se drže precej rezervirano, ker nočejo, da bi prezgodaj videli Slovenci, kaj nameravajo. Nemci z vso resnobo streme priti v mestno zbornico ljubljansko za stalno. Ker jim je enkrat spodletelo, da pridejo v mestno zbornico, ko so poslanstvo Kušarja in vodstvo Tavčarjevo rešili, so bili sicer sila ogorčeni, ko jim niso koncedirali nekaj mest v mestni zbornici. Pa takrat bi ne bilo šlo, ko niso bili še »zreli« Slovenci za tako transakcijo. Vendar so Nemci lokavo čakali, da se jim pokaže ugodnejši trenotek. Lansko leto ni šlo, letos tudi ne. Pa upanja niso izgubili. Drugo leto pa bo šlo, pod drugim naslovom.

Društvo hišnih posestnikov bo baje drugo leto imenovalo svoje kandidate za mestni svet. Tedaj pa lahko jeden ali dva Nemca kot kandidata tega društva zlezeta v mestno svetovalnico. No, ko je lež prebit, potem bo pa že šlo naprej. Nemci ne operirajo slabo in ker »Narod« dan na dan hrusta same »klerikalce«, potem bo slovensko liberalno meščanstvo raje volilo kakkega »zmernega« Nemca kot reprezentanta hišnih posestnikov v mestni zastop nego da bi iskalo modus

vivendi s kat.-nar. rojaki. Ne nemštvo ne tuji nemški kapital, vse to ne koplje groba naši narodni individualnosti, ampak — slov. »klerikalizem«.

Tako bobna »Narod« leto in dan v dežel. potem ni čuda, da se s takim pisarenjem morajo take ideje ukoreniniti med našim meščanstvom, ki pri svojem poslu ne more dosti več brati in misliti, kakor to, kar mu prinaša »Narod«.

Pa nikari misliti, da so te naše dedukcije tendenciozne ali pretirane.

Letos so Nemci, osobito dr. Suppan, pri volilnem shodu za mestne volitve naglašali, da stavijo vse nade na »Hausbesitzerverein«, ki postavi drugo leto svoje kandidate za mestne volitve. Smisel vseh govorov na tem shodu pa je bila ta, da stavijo na osebo dr. Tavčarja vse nade.

Zakaj tako govore, se odteguje javnosti, ali po vsem tem, kar je ta mož za slovenstvo v politiki pokvaril, se da marsikaj misliti. Dr. Tavčar ima v ljubljanski buržoaziji mnogo upliva, tega nese da tajiti, in v zvezi z Nemci reprezentuje večjo moč kakor župan Hribar. To dejstvo pojasni marsikaj v politiki kranjskega naprednjaštva.

Želje nimamo druge, kakor da ta slovensko nemška politika na Kranjskem pride do vrhunca, da padejo figova peresa iz slovensko-nemških političnih teles in bodo našo ponesrečeno in za Slovence tako kvarno politiko nemško-slovenske alijance spoznali na sadovih tudi oni, kateri danes ne vidijo družega, kakor »Narodovega« klerikalnega zmaja.

Pota se odpirajo od vseh stranij v našo deželo, železnice bodo prodrle naše hribovite meje na Gorenjskem. Tuj kapital bode izkoriščal kmalu naše vodne sile, in ž njim bo prišlo mnogo tujega nemškega elementa. Pijonirji za nemško invazijo so v naši sredi in se že vesele, ko se bo razlil nemški element po Gorenjski in crpal iz naših prirodnih sil kapital ter ponemčeval našo narodnost.

Naši naprednjaki pa se vežejo s temi nemškimi pijonirji iz samega strankarskega egoizma in ne gledajo v bodočnost.

Prišel pa bo čas, ko bodo tudi slepci spregledali, kam jih je dovela ta politika. Bog daj, da bi ne bilo še prepozno za narodno obrambo.

Narodno-napredna stranka pa je že sedaj lahko prepričana, da je zgodovina njene alijance najčrneja v njeni politični zgodovinski knjigi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. maja.

Mladočeht se ne udajo, ta utis je napravil govor, ki ga je imel predvčeranjim mladočeški poslanec dr. Herold v mladočeškem političnem klubu nekega praškega predkraja. Govornik je rekel, da je sicer lepo število članov proti obstrukciji, med njimi posebno dr. Engel, toda večina kluba je popolno prepričana, da je ta taktika sedaj jedino mogoča. Na volilcih je, da nas podpirajo, pravi dr. Herold, in najlepši vzgled jim dajo v tem oziru češki obrtniki, ki so na shodu v Pragi soglasno sklenili, da podrede svoje posebne interese narodni stvari češkega naroda. V obstrukciji uvidimo jedino sredstvo, ki nam pripomore do zadoščenja za krivico, ki se nam je zgodila z odpravo jezikovnih naredeb. Češkega naroda se ne sme žaliti brez kazni. Nemci so dosegli vspeh v kljub temu, da so bili v manjšini. Koerberjev jezikovni načrt ostane samo kos papirja. Besedi »posredovalni jezik« se vlada sicer dosledno izogiba, a iz motivacije je razvidno, da mora biti posredovalni jezik. Lepo je sicer prigovarjati Čehom, naj prično razpravo o načrtu ter ga v zvezi s svojimi zavezniki spremene po svoji volji, toda Čehi dobro vedo, da bi Nemci to prepričali z obstrukcijo. — Iz teh besed sledi, da Mladočeški listi ter pravijo, da je celo dvomljivo, da bi klubova večina izločila iz obstrukcije obrtno novelo in melioracijske predloge.

Nemci o vladnem jezikovnem načrtu. Koerberjev jezikovni načrt za Češko in Moravsko so vzeli sedaj na rešeto nemški zastopniki imenovanih dežel. Pod predsedstvom poslanca dr. Funkeja so se nam-

LISTEK.

Na Vestfalskem.

Piše J. Knific.

XXII.

Erle-Middelich, 25. aprila.

Zadnji čas delujem izključno po münsterski škofiji.

To škofijo je ustanovil Karol Veliki. Ko je premagal poganske prebivalce, je poslal v deželo misijonarje. Med njimi je bil tudi sv. Ludgerij, ki je na tem kraju krog 1.800 ustanovil samostan (monasterium), odkoder je dobilo tudi mesto Münster svoje ime. Sedanji škof, dr. Herman Dingelstad, je že mnogo storil v povzdigo krščanskega življenja v svoji vladikovini.

Mnogo pripovedujejo duhovniki o svojem prejšnjem škofu Janezu Bernardu. Nad vse sijajen je bil baje njegov povrat iz prognanstva. Ko je ponehal kulturni boj, so tudi njemu dovolili, da se sme vrniti v svojo škofijo. Ljudstvo, ki še sedaj ljubi svoje dušne pastirje, mu je pripravilo sijajen sprejem. Celo mesto je bilo v zastavah in slavolokih. Z godbo in banderi so mu šli naproti

daleč izven mesta. Po vseh cerkvah je zvonilo in potrkavalo, ko je verno ljudstvo peljalo svojega višjega pastirja v krasno ozaljšano stolnico. Navdušenost je bila velikanska. Nobeno oko ni ostalo suho, ko je škof-mučenik zbranemu občinstvu podelil svoj blagoslov. Tega dogodka duhovščina in ljudstvo ne more pozabiti. In pruski uradniki? Stali so od daleč in — zijali.

Škofija obsega severni in zahodni del Vestfalskega, severni del Porenščine in veliko vojvodino oldenburško; sega torej do Holandije in severnega morja. Pred dvema letoma je bivalo v škofiji 940.000 katoličanov, 450.000 protestantov in 7.500 židov. Vestfalski del škofije, takozvani Münsterland, je izključno katolišk. Oldenburžani sicer tudi spadajo v to škofijo, pa imajo lastno upravo: v mestu Vechta lastnega generalnega vikarja in stolni kapitelj.

Razun škofa Hermana ima vladikovina še dva pomožna škofa. Duhovnikov je nad 1200. Pomanjkanja dušnih pastirjev škofija ne pozna.

V industrijskem delu dijeceze, v Ruhrkohlengebietu, stoji fara kraj fare. K večjemu pol ure imajo duhovniki od središča pa do meje svoje fare. Povsodi je po več dušnih

pastirjev; navadno ima vsak kraj jednega pastorja in tri kaplane, in razun teh velikokrat še rektorja. Podružnic tukajšne fare ni majo nikakih. Če je pa kje večji kraj, postane ekspozitura in dobi svojega duhovnika, navadno po dva. Zadnji čas dela škofijstvo na to, da te ekspoziture postanejo samostojne župnije. — Vas Erle in bližnji Middelich spadata v župnijo Buer ter imata dva duhovnika. Ker le par Slovencev živi v Bueru samem, v Erle jih je pa veliko, sem si za središče rajše izvolil mali Erle kakor pa veliki Buer.

Značaj Vestfalcev se povsem razlikuje od onega Porencev. Vestfalci so bolj resni, odkriti; na rabijo mnogo komplimentov; beseda jim pride od srca, če tudi včasih bolj trda. Poreneci pa so baje veseljaki; imajo pač dobro vino. Mnogo se ondi poje in pleše. Si licet parva componere magnis, primerjal bi jih našim Gorenjcem in Dolenjcem. Gorenjec je odkrit, včasih »zarobljen«, Dolenjec pa bolj lahkomišljen veseljak.

Sinovi svoje domovine so duhovniki. Vestfalski dušni pastirji, župniki in kaplani, so sicer vsi zelo prijazni gospodje, pa večinoma precej resni. Pristnega veseljaka, kakor jih poznam v domovini, še nisem našel med

njimi. Zanima jih razun dušnega pastirstva pred vsem politika. Kar iz ust mi jemljejo besede, če jim pripovedujem kaj o naših avstrijskih razmerah. Ne pijejo veliko. Po pravici povem: nisem jeden izmed največjih pijancev, pa vendar na Vestfalskem ga izpijem primeroma največ. Zato pa tem rajše kade, in sicer ne smodke, marveč pipe. Kamorkoli pridem, povsodi imajo duhovniki večje število čibukov, iz katerih srkajo nikotin.

Pripomniti moram, da vestfalski duhovniki nikdar ne hodijo v gostilne. »Saj imam doma dovolj pijače«, mi pravijo; »če ne, si jo pa naročim na dom«. Saj res, nekam grdo se vidi, če gre dušni pastir v svoji duhovski obleki med pijance v gostilne. Po krčmah še noben duhovnik ni nikogar spreobrnil; nasprotno pa se verno ljudstvo pohujšuje, če duhovniki zahajajo v gostilne. Vsa čast v tem oziru vestfalskim duhovnikom.

Čeprav nimajo posamezne fare svojih podružnic, in tudi po obsegu niso kdovekako velike, pa imajo vendar le dušni pastirji mnogo opravila. Koliko imajo n. pr. opraviti samo s šolo, koliko vodijo družb in bratovščin itd. Zato zlasti z mlajšimi, z gg. kaplani, ne pridem mnogo v dotiko. Veči-

reč včeraj sošli češki in nemški poslanci, da se posvetujejo o načrtu in izreko svetu svoje mnenje. Toda stvar ne gre tako naglo od rek. Zjedini se se potem na predlogu, da se izvolita dva pododseka. V pododsek za Češko so bili izvoljeni posl. Baernreither, Opitz, Pergelt, Prade in Schücker, za Moravsko pa Gross, d' Elvert, Chiari in Götz. Objednem se je pooblastilo te poslance, da smejo privzeti k skupnim posvetom o načrtu tudi poslance Kaiser, Hochenburger, Hofmann in Lueger. Danes sta se sošla oba pododseka k skupni seji, da v glavni razpravi izreko svoje mnenje o vladnih načrtih. Izjavo priobčijo baje v posebnem komunikeju.

Kvotna pogajanja v Budimpešti so dognana in večina članov kvotne deputacije je zopet vsprejela lanski kompromisni predlog, ki določa kvotno razmerje 34:4:65:6. Nič ni pomagalo, da so štirje člani avstrijske kvotne deputacije: Povše, Foit, Kaiser in Zedwitz kazali na krivice, ki izvirajo za Avstrijo iz tega razmerja, in zahtevali, naj se vzame za podlago število prebivalstva in naj se na podlagi tega določi vsaj razmerje 35:65. Ostali so v manjšini s svojimi predlogi in predlog odseka sedmice je obveljal z 8 proti 4 glasovom. Dva člana sta opravičila svojo odsotnost. Prodrli so sicer predlogi večine, naj se naroči vladi, da pravočasno stopi v dogovor z ogersko vlado, da se doseže sporazumljenje glede pravičnejše podlage za izračunanje kvote, toda ti nasveti ostanejo bržkone samo želje, na katere se nihče ne bo oziral. Ogrri namreč računajo na nezdrave razmere v avstrijskem parlamentu in kujejo iz njih za-se kapital.

Dr. Plener o carinski zvezi z Nemčijo. V budgetnem odseku avstrijske delegacije sprožena misel o carinski zvezi mej Avstrijo in Nemčijo je dala povod, da se v obeh državah temeljito pečajo s tem vprašanjem. V ta razgovor je po poročilu nekega berlinskega lista posegel tudi predsednik avstrijskega najvišjega računskega dvora dr. Plener, ki pravi o tej zadevi mej drugim to-le: Malo nade je, da bi se uredničila ta zveza. Gotovo se obnovi trgovinska pogodba, ki poteče v treh letih. O tem ni nikakega dvoma, kajti ne moremo si misliti, da bi bila naša monarhija intimen zaveznik Nemčije, mej tem pa bila z njo tarifno vojsko. Na drugi strani pa je pot od trgovinske pogodbe do carinske zveze zelo dolga. Že pri sklepanju zadnje trgovinske pogodbe se je pojavila mogočna opozicija mej nemškimi agrarci, ki se bodo po mojem mnenju še v večjo silo upirali obnovitvi te pogodbe po preteku treh let. In kakor v Nemčiji, bi menim tudi v Avstriji ne pozdravljali carinske zveze. Avstrijska industrija, na čelu ji češka industrija, uvidi v tej zvezi nevarnost. Carinska zveza z Nemčijo zdi se toraj danes naravnost nemogoča. — Toraj že z ozirom na avstrijsko industrijo ne kaže sklepati zveze z rajhom, kaj pa še le z ozirom na avstrijsko notranjo politiko in večino slovanskega prebivalstva.

noma imajo lastno stanovanje, bodisi zasebno ali pa ustanovljeno, in lastno kuhinjo.

Pastorji nimajo kmetijskih posestev, kakor pri nas v domovini. Obdelujejo k večjemu kos vrta. Semtertje rede jedno ali dve kravici, in včasih še par prešičev. To je pa tudi vse. Konj in kočij ne poznajo. Norčujejo se iz naših razmer, ker mislijo, da so naši župniki poprej kmetje, potem še le duhovniki. In predno jim to misel izbijem iz glave!

Zares, vzgledni duhovniki so vestfalski dušni pastirji. Kako skrbne za lepo krščansko življenje svojih laranov! In priznati moram, da so Nemci-domačini dobri kristijani; radi hodijo v cerkev, radi prejemajo sv. zakramente, in tudi za okrašenje svetišč božjih store zelo veliko. »Pri nas ni nobene matere, nobene gospodinje domačinke, ki bi v letu vsaj trikrat ali štirikrat ne šla k spovedi. Seveda, z moškimi je večja težava; saj tudi ne morejo tolikokrat hoditi. Vendar pa dvakrat v letu gre gotovo vsakdo«. Ne samo ženske, marveč tudi moški hodijo redno vsako nedeljo in vsak praznik k službi božji. »Ko bi kaka družina opuščala nedeljsko sv. mašo«, mi je pripovedoval gosp. Floren, in so mi za njim isto potrjevali drugi

Obstrukcija proti lex Heinze. Obstrukcija je nalezljiva bolezen. Za avstrijskimi Schönererjanci so se je oprijeli Lahi in vročekrvneži v nekaterih parlamentih zahodnje Evrope, potem naši Mladočehi in sedaj se napoveduje tudi v nemškem parlamentu proti zloglasni lex Heinze. Židovski liberalci in framasoni v Nemčiji so z brezobzirno agitacijo tako nahujskali gotove može v levičarskem taboru, da so se izjavili voljne pričeti v današnji seji z obstrukcijo proti lex Heinze, ki je po želji večine na dnevnem redu današnje seje. S kakim vspedom bodo pričeli rogoviliti, dosedaj še ni znano, a bati se je, da precej številni nasprotniki res onemogočijo razpravo. Seveda bi pozneje tudi centrum moral izvajati iz tega posledice pri razpravi o vladni predlogi, ki pride na vrsto po Binkoštih.

Obstrukcija v italijanskem parlamentu je že dosegla vspah, a ne takega, kakoršnega so si želeli njeni provzročitelji. Zmagali so nad vlado in njenimi mameluki, ki so hoteli s silo zatreti vse nasprotniške poskuse. Spremenili so takorekoč kar čez noč zborniški poslovni red, odpravili so vsa tajna in imenska glasovanja ter celo sklenili, da je nedopustno konstatovanje sklepčnosti zbornice. To nasilstvo je imelo seveda skrajno neugoden vspah, obstrukcionisti so pokazali, da si ne dajo oropati govorniške svobode. Prišlo je v zbornici do nečudenih škandalov, ki so onemogočili vsako zborovanje, in posledica je bil kraljev dekret, s katerim se prekinja zbornično zasedanje. Toda tu ne ostane samo pri prekinjenju zasedanja, marveč splošno se pričakuje razpust parlamenta in razpis novih volitev, ki se vrše neki že 10. junija, in ožje teden dnij pozneje, ter bi se novoizvoljeni poslanci sošli k prvi seji dne 22. junija. To so seveda dosedaj še gole kombinacije, a gotovo je, da ne bo mogoče rešiti se iz sedanje krize na noben drug način. Mogoč bi bil le še odstop sedanjega Pellouxovega kabineta, toda kralj se je baje izjavil, da ga ne žrtvuje sedanjim rogoviležem. No, ako ga sedaj ne mara odloviti, storil bo to pozneje, ker ne sme misliti, da bi se z novimi volitvami vselile v zbornico boljše razmere.

Dopisi.

† **Nadučitelju Ivanu Kogeuju.** Iz Idrije. Zopet eden! Vrl možak, starega slov. narodnega prepričanja poslovil se je od nas; poklical ga je Gospod, dasi nagloma, vendar upamo, dobro pripravljene, ker je vedno dostikrat ponavljal besede: »kaj bi se bali smrti, pripravljani bodimo, pa smo lahko veseli«. Pokojnik Ivan Kogej je bil rojen v Idriji, 5. maja 1837. leta. Ljudske šole je dovršil v Idriji ter vstopil pri rudarstvu v delo. A nadarjen, kakor vsa družina, želel je rajše obdelovati mladinska srca, nego kamenje v temni jami, vstopil je v idrijsko pripravnico, katero je dovršil 1858. leta. Prvo službo je nastopil v Šentpetru na Notranjskem 7. januarja 1859. Služil je tam samo okoli leta. Iz Šentpetra se je podal v Krašnjo, ter

gg. župniki, »bi vsi s prstom kazali za njo; nihče bi ne hotel z njimi več obdeevati«. Nemci-domačini in pa Poljaki delajo svojim dušnim pastirjem mnogo veselja. »Da bi le Avstrijcev in Lahov ne imeli v svoji fari, pa bi bilo vse dobro«, sem slišal že večkrat. Žalostno, pa resnično.

Tudi naši ljudje se zgledujejo nad domačini. »Tukaj se v cerkvi vse lepše obnašajo«, mi pravijo, »kakor pri nas v domovini«. Posebno mladeniči so mnogo boljši, kakor pa slovenski. Ne samo, da pred cerkvijo nihče ne ostaja med službo božjo, tudi sicer se obnašajo zelo spodbudno. Mnogo jih je vpisanih v Marijine družbe.

Pred vsem skrbne duhovniki za to, da so ob nedeljah vsi ljudje pri sv. maši. Najmanj tri maše morajo biti v vsaki cerkvi; navadno imajo štiri ali celo pet. Če je premalo duhovnikov, pa jeden binira. Dovoljenje za to se dobi povsodi prav lahko. Prva sv. maša je navadno še le ob sedmih, zato ker pridejo delavci iz ceh še le ob šestih zjutraj. Večinoma imajo vsako nedeljo dopoldan po tri kratke pridige, navadno ne čez četrt ure; popoldan pa krščanski nauk in litanije.

se tam poročil s sedaj žalujočo pobožno družico Marijo. — O 1. 6. novembra 1866 je služil kot učitelj na Brezovici; leta 1882 je postal nadučitelj. Meseca oktobra 1899 stopil je v gotovo dobro zasluženi, a malo časa uživani pokoj. 12. t. m. popoldne ga je zadela kap na možgane, zvečer je izdihnil.

V malih besedah je izražen tek njegovega življenja. Pa ravno v tem, da je tako malo premenjal službe ter zlasti na Brezovici deloval nepretrgano celih 33 let, se kaže, kako se je znal priljubiti ljudstvu. In pač, nobena stvar ljudstvu ni tako ugajala na njem, nego njegovo živo versko prepričanje. — Sam je priznaval pogosto že v pokoj, da je štel si v glavno nalogo, otroke ne samo privaditi znanju, marveč poleg te izobrazbe podati ji versko vzgojo.

A ni učil mož samo z besedo nra- verske vzgoje, najlepši nauk mladini bilo je gotovo njegovo lastno življenje. Da bi bili videli moža sedaj v pokoj! — Kratek čas mu je Gospod odmenil, a v tem kratkem času pokazal se je pristnega krščanskega Idrijčana.

Ni bilo dné, da bi bil zamudil sv. mašo. Ves čas mej sv. opravilom klečal je ter častil sv. rožnim vencem ono, pri kateri upamo, da se že sedaj veseli. Oziral se ni mej svetim opravilom, spregovoril ni z nikomur besedice; ako je imel kako težavo, povedal jo je po službi božji zunaj pred cerkvijo. Kako smo ga v nedeljo 13. t. m. pogrešali v žagradu, kamor je nedeljo za nedeljo prihajal, da je sam — ker je bil nekoliko gluha — prečital naročila, za koga naj ta ali oni dan pri sv. maši moli.

Odkar izpostavljamo prvo nedeljo v mesecu presv. Rešnje Telo, nadučitelja Kogejja nismo nikdar pogrešali med 4. in 5. uro popoldne.

Da je bil res vnet učitelj, pokazal je mož z besedo in dejanjem, ko je bil že upokojen. Neprenehoma je poudarjal: »ne vem, kaj naj počnem, zmerom sem bil vaje dela, sedaj mi je skoraj umreti dolgega časa«. Mož je komaj čakal, da je mogel zopet poseči v opravilo, koje je tako zvesto skozi 40 let opravljal. V Idriji je takoj meseca septembra redno pomagal pri poučevanju, ker je bilo ravno službeno mesto prosto. Pa tudi med letom je z največjim veseljem posegel učitelstvu v pomoč.

O očetu Kogejju bi radi zvedeli! — Dasi ubog učitelj, preskrbel je vsem otrokom primerno stanovsko izobrazbo. V prvi vrsti je gledal na to, da bodi njegova družina v krščanstvu vzgled drugim družinam. Najlepši dokaz temu je, da je najstarejši sin njegov frančiškan. — Najveselejši dan pokojnikovega življenja je bil, ko je njegov sin, sedanji p. Kajetan dné 17. prosinca 1892 obhajal svojo novo mašo. Dve hčeri sta poročeni z vrlima učiteljema! Starejša Filomena ima Jankota Bajca, nadučitelja v Polhovem Gradcu; mlajša Antonija pa c. kr. učitelja Jožefa Novaka, znanega sctrudnika »Slov. učitelja« in vrliga sotrudnika dobrih društev v Idriji. Mlajši sin Franc pa je dijak 5. lat. šole v Ljubljani. — Deloval je v slogi z duhovščino.

Zadostuje naj, ako omenimo, da je bila za pokojnika smrt župnika Jan. Potočnika najhujši udarec. Hči njegova je obhajala isti večer, to je bilo 23. aprila 1893, svojo poroko, a Kogej je žalosten pohajal mej gosti; ljubilo se mu ni nič; videlo se je, kakor bi bil izgubil svojega lastnega brata. — Pohvalnemu pismu iz leta 1866 od knezoškofijstva ljubljanskega nikdar ni nečasti delal.

Pokojni Kogej je bil narodnjak, ki je delal, dasi ni kričal. Občina brezoviška ga je imenovala 12. sept. 1897 častnim občanom. Ko je bilo mirno življenje, ni se spomnil nihče zunaj Brezovice nadučitelja. Pač pa čitamo v »Slovencu« z dne 1. febr. 1877 nasledno vest o njem: »Pretekli teden so prišli nenadoma žandarji k gospodu učitelju na Brezovici in pokazavši mu »Hausdurchsuchungsbefehl«, v pričo prestrašene družine vse po hiši preobrnili, ker je bil gospod učitelj sumljiv, da ima konfiscirane liste »Sl. Narod«. Res so našli eno številko in jo odnesli, gospod učitelj pa je bil v nedeljo poklican k deželni sodnji v Ljubljani, da pove, kako je v prepoved dejani list prišel v njegove roke. Menda se plete zoper »Narodno tiskarno« preiskava zavoljo razširjanja v prepoved dejanih listov »Slov. Naroda«. —

Mož je trpel po nedolžnem. Ta poset orožnikov pekla ga je še, ko je bil v pokoju, tembolj, ker je prejel l. 1866 pohvalno pismo od vlade. — Prišel je kat. shod leta 1892.

Povsodi so se volitve vršile v znamenju tega shoda. Dne 18. dec. 1892 je bila na Brezovici volitev novega občinskega odbora. »Slovenec« piše 5. jan. 1893 o teh volitvah: »kak duh da vodi naše može, sprevidite lahko iz tega, da so si odbrali omenjenega dne večinoma veljake, ki so se osebno in z vneto udeleževali posvetovanj na I. kat. shodu v Ljubljani. Pokazali so to tudi dejanski tembolj, ker hočejo imeti v svojem odboru vsekako oba svoja dušna pastirja in svojega nadučitelja«. Nadučitelj Janez Kogej, je bil dne 4. jan. 1893 izvoljen celo občinskim svetovalecem.

Učencem je bil g. nadučitelj Kogej sila priljubljen. Znal je poučevati, tako da so ga z zanimanjem poslušali najmanj nadarjeni učenci. Ko je tukaj pri nas v Idriji nadomestoval zadržano učiteljstvo, so tudi najslabši učenci doma pripovedovali, kako so jih stari gospod učitelj z zgodbicami privajali lepemu vedenju.

Dasi že precej v letih se rajni Iv. Kogej vendar ni odtelal tudi novejšemu gibanju mej ljudstvom. Ker je sam bival dalje časa mej priprostim ljudstvom, spoznal je vrednost gospodarskega združnega delovanja. Koj ko je prišel v Idrijo in se je otvorilo kršč. gosp. društvo, pristopil je kot član omenjenemu društvu ter se ga vrlo držal. Da je bil tudi član kat. del. družbe, pač ni treba posebej omenjati. Mož, ki je v čvrstih svojih letih podpiral kat. časnikarstvo, tudi v starosti ni zaostal. Njegovo vsakdanje čtivo bil je »Slovenec«. Ostal mu je zvest do konca, kakor je preje imel še kot delavni nadučitelj naročene »Slovenca«, »Danico«, »Venec« in »Vrtec« in te liste razširjal tudi mej ljudstvom. Za svoje delovanje prejel si plačilo, dragi Ivan! Počivaj v miru? —a—

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. maja.

Promoviran je bil včeraj na graškem vseučilišču doktorjem bogoslovja g. Evgen Lampe, stud. prefekt v ljubljanskem bogoslovnem semenišču. — Novemu doktorju iskreno čestitamo.

Iz Begunj, 16. maja. Odbor begunjske občine je v seji dne 29. aprila imenoval soglasno gospoda župnika J. Košmelja za častnega občana zaradi obilnih zaslug za župnijo in mu dne 15. t. m. izročil krasno izvršeno diplomo. Ob enem mu je tukajšnje gasilno društvo in pevski zbor pod vodstvom gospoda nadučitelja Zavrla napravilo zelo animirano serenado. Kdor si ogleda le tukajšnjo farno cerkev, ki jo je gospod župnik od zunaj in znotraj vso in zelo okusno prenovil, ne da bi farani imeli le količkaj troškov, priznal bo to odlikovanje jako umestno in zasluženo! — Na mnoga leta! — Bog živi »mrtvo roko«, ki glasom deželnozborskih poročil tako strašno odira ubogo ljudstvo!

Panslavistična agitacija v Gornji Ilici. Kdo se ne bi smejal, kdor bere poročila »Grazer Tagblatt«-a, kako sloveni župnik Tomažič pristno nemško Gomilico pri Lipnici. Dokaz, da je Gomilica nemška, je izviren. Šola je nemška, trgovci in krčmarji znajo nemški, torej ni v župniji Slovencev, torej ni treba v cerkvi prav nobene slovenske propovedi, nobene slovenske pesmi. In župnik Tomažič se drzne pragermanskega Sersheg-a siloma preleviti v slovenskega Sernšeka? Groza!

Ropotanje štajerskih nemških trgovcev. Naznanili smo že, da se je v Mariboru ustanovil »Kaufmännischer und gewerblicher Schutzverein für Steiermark«. Nemški trgovci mislijo, da bodo s tem uničili slovenske zadruge, ki njihovemu nemškemu prepričanju delajo silno zgago. Sklical je ustanovni shod Albert Stiger iz Slovenske Bistrice, ob njegovi strani so pa stali dr. Wolfthardt, Girstmayer, Ornig, Platzer in Pfrimer. O ustanovitvi je poročal dr. Mravlag. Napadal je posebno ostro celjsko zadruge »Merkur«. To je vspah njegove avdicije pri dr. Tavčarju. V odbor so bili izvoljeni Albert Stiger iz Slov. Bistrice, Ferdinand Scherbaum in Karol Pircker iz M.

řibora, Viktor Schulink in J. Schbomke iz Ptuj, Al. Walland iz Celja, A. Elsbacher iz Laškega, Edvard Suppanz iz Pristave, Jožef Schober iz Marnberga. Radakovič in Egger sta ropotala še po volitvi proti »konsumom« Schulink iz Ptuj, proti »Pflaffenblattu« »Slov. Gospodar«, Suppanz proti slovenski duhovščini, posojilnicam. Kako bodo ti ljudje v jeden žakelj spravili trgovca in obrtnika, kateremu slovenske zadruge nič žalega ne store, menda sami ne vedo. Na Nemškem so se pričeli ločiti celo veliki in mali trgovci v posebne skupine. Zato ostane tudi mariborsko ropotanje proti združništvu le udarec po vodi.

Graško konservativno dijaštvo, t. j. nemško-nacionalni burši, so sklenili 14. t. m. resolucijo, v kateri odrekajo katoliškim dijakom pravico nositi čepice, trakove in druge društvene znake, ker s tem, da se katoliški dijaki načelno ne bijejo za čast, prostost in domovino orožjem v roki, onečaščajo te starodavne dijaške znake. A krati pa žugajo, da bodo katoliškim dijakom vsak nastop v javnosti preprečevali, naj si jim je svobodno nastopanje po zakonih dovoljeno ali ne. — Ta izjava je pač jasna priča naših žalostnih razmer v t. zv. katoliški Avstriji. V nemško inteligenco se je vselil duh upornosti, ki hoče imeti zase vso svobodo, a je drugim ne dovoli nič, ki se le takrat sklicuje na zakone, kadar služi njih nebrzdanim nameram, a sicer frivolno prestopa. Posebno značilno je postopanje buršev za naše javno življenje v Avstriji, kjer še vedno kratke katoličanom najpriprostejše pravice, da javno kažejo in vdejavljajo svoje naziranje. V toli hvalisani Nemčiji je katoliško gibanje najmočnejše v javnem življenju, nemška katoliška dijaška društva vživajo svoje akademiške pravice v isti meri kakor druga. — Bati se je, da pride v Gradcu do nemirov, ker burši hočejo po dunajskem zgledu nemškemu kat. dijaškemu društvu »Carolini« pokazati, kako umejo akademiško svobodo.

Porotne obravnave v Gorici. Pred goriškimi porotniki je dobil 36 letni delavec Mihael Karnitsch z Nižjavevstrijskega 7 let ječe, ker je pri Ani Gruzovinovi v Solkanu ukrad vrednosti za 101 krono 60 vin. ter se potem skrivil pod posteljo, kjer ga je opazila Alojzija Gruzovin. Karnitsch, ki si je nadel pri aretovanju napačno ime Fürst, je bil že 19 krat kaznovan. — Dne 14. t. m. je stal pred porotniki 34-letni baron Bruck iz Fare v Furlaniji. Mož je pod kuratelo, dobiva na mesec 600 kron, a ni mogel izhajati. Naročil je od raznih dunajskih tvrdk blago, katerega ni nikdar plačal. Ko so ga aretovali, je razžalil postajevedjo Štoka. Bruck je tajil vsako goljufijo in bil je oproščen.

Porotne obravnave v Celju. Pred celjskimi porotniki je stal včeraj Karol Skalla iz Litomerice, zadnji čas uslužben pri rudokopu v Storeh. Zapisaval je ondi zaslužek delavcev ter delavce izplačeval. Vodstvu je nanznanjal višje svote, nego je bil v resnici zaslužek, ter je preostanek porabil zase. Tako je vodstvo ogoljufal za 5190 kron. Dobil je dve leti težke ječe. — Delavec Jožef Weber iz Celja je bil obsojen na 8 let težke ječe, ker je hotel zastrepiti svojo gospodinjo Marijo Drobec in nje stariše. Pomešal jim je v jed arsenika, da bi se potem polastil njihovega denarja.

Iz Tržiča, dne 16. maja. Včeraj zvečer po šmarnicah se je od nas poslovil naš organist gospod Janez Pogačnik. Velika množica ljudi se je gnetla krog njega, vsak mu je hotel še v roko seči. Že prejšnji večer mu je katoliško društvo sv. Jožefa priredilo podoknico. Najtežje je bilo pri srečanju cerkvenim pevcem, ko jih je zapuščal; nobeden izmed njih ni mogel zadrževati solz. Je pa tudi gospod organist to ljubezen in spoštovanje popolnoma zaslužil. V šestih letih svojega bivanja v Tržiču je popolnoma reformiral naše cerkveno petje, in sicer natančno po cerkvenih postavah, ter si je ustvaril pevski zbor, kakoršnega nima nobena druga cerkev na Gorenjskem. Vrhu tega je brezplačno podučeval petje v društvu sv. Jožefa. Poleg tega je v Tržiču zložil nekaj prav lepih kompozicij. On nam je dokaz, koliko bi mogli storiti naši slovenski organisti, ko bi se popolnoma posvetili svojemu lepemu poklicu. Povrni Vam, gospod Pogačnik, dobri Bog, kar ste v Tržiču stajali v njegovo čast, in Vam daj, da na Va-

šem novem mestu, v Idriji, še mnogo let zdravi prepevate njegovo slavo.

Imenovan je blagajnični kontrolor pri glavnem novem uradu na Dunaju, Rudolf Grund, preizkuševalcem pri rudniškem ravnateljstvu v Idriji.

Medvodski in goriški delavci imajo v nedeljo ob 10. uri službo božjo na Šmarni gori.

Umril je v Ljubljani Simon Jan, umirovljeni oficijal pri finančni prokuraturi.

Letošnje velike vojaške vaje na Kranjskem se bodo vršile okoli Postojine. Prične se dne 10. avgusta, končajo pa dne 5. septembra.

Umril je včeraj zjutraj ob sedmih v Leonišču po daljši bolezni g. J. Mallner, posestnik hotela na Bledu, v 56. letu starosti. Pokopali so ga danes popoldne ob četrt na 6. uro na tukajšnjem pokopališču.

Božja pot na sv. Višarjih. Na vnebohod Gospodov 24. t. m. otvori se za to leto božja pot na sv. Višarjih. Stalno so nameščeni pri romarski cerkvi sledeči gospodje: Franc Meško kot zakristan, Janez Schneditz in frančiškan o. Lätus.

Postaja bohinske železnice v Gorici bode na Blanči.

Utonil je v ponedeljek popoldne 15 mesecev stari sin Ciril Marije Janežič iz Zg. Domžal, ko se je brez nadzorstva oddaljil k 18 korakov oddaljenemu jarku in padel v vodo. Po prefeku četrt ure so ga potegnili mrtvega iz vode.

Ljubljanske novice. Zastrupila se je danes po noči v hotelu »pri slonu« neka gospa. V zglasilnici je zapisana: Unterwaller, zasebnica z Dunaja. Pripeljala se je včeraj s poštnim vlakom ter se je že med vožnjo obnašala jako čudno. Obledena je bila v črno obleko. Zastrupila se je s karbolno kislino. Danes ob tričetrt na 2. uro popoldne so jo v zeleni nosilnici prenesli k sv. Krištofu. Ker je danes zjutraj ni bilo iz sobe, ulomili so vrata in jo dobili mrtvo.

— Kreditna slovenska banka se ustanovi v Ljubljani. — Z brzovlaka je skočil 23letni Anton Bončar doma od sv. Petra pri Novem mestu. Peljal se je iz Brežic v Ljubljano, kjer je pozabil izstopiti. Na Marija Terezije cesti je opazil, da se pelje od Ljubljane dalje. Vrgel je iz vlaka kovček in za kovčkom skočil iz brzovlaka. Poškodovan se je samo nekoliko na roki. — Ljubljana je narastla vsled deževja 80 cm nad normalom. — Preselilo se je v Ljubljani od 1. do 8. maja okoli 90 rodbin.

Zahvala Naš mnogozaslужni g. župn. Janez Košmelj je daroval podpisnemu društvu svoto 100 K. Za ta lepi dar izreka slednje prečastitemu najiskrenejšo zahvalo. Prostovoljno gasilno društvo v Begunjah, (Gorenjsko) 16. maja 1900. Ivan Rakovec, načelnik, V. Zavrl, t. č. blagajnik.

Obsedno stanje na Prulah. Po milosti ljubljanskega magistrata so Prule dobile obsedno stanje. Zaprti jim je pot v Ljubljano. Pri popravljanju ceste Privoz na Prulah se tako modro ravna, da je cesta razrita na tak način, da ni prostorčka, po katerem bi se moglo iz Prul. O vozovih ne govorimo, pač pa niti pešcem ni mogoče priti iz Prul, ker je travnik radi močvirja močviren, po cesti pa tudi ni možno doseči Karlovske ceste. Pruljani kličejo po nagli odpomoči, ker ne morejo po svojih poslih in ne morejo dobiti ne drva, ne premoga.

Nesreča. V Zadvoru pri Vevčah je našel dečko patron na tleh. Zažgal je »moko« v patronu, ki je eksplodiral. »Moka« je posnela dečku meso po rokah. Prvo pomoč je našel pri dr. Štefanu Divjaku na Studencu.

Avtomobil strahi sedaj tudi po Dolenjskem. Vozi se z njim okr. komisar pl. dr. Stadler. Iz Ljubljane čez Žužemberk v Novo mesto je potreboval vožnje stiri ure.

Heldovi tovariši pod ključem. Cigana in ciganko, ki sta v tovaršiji s Heldom na Dolenjskem ubila kmeta Novljana in pobela druge grozovitosti, so ujeli. Zaprti sta v zaporu novomeškega sodišča. Da bi le ne ušla!

Pozor! Po Avstriji se sedaj klatijo razni agentje, ki dekletom obljubujejo imenitne službe na pariški razstavi. Ti agentje so židovski trgovci s človeškim mesom in s temi pretvezami vabijo dekleta v svoje mreže.

60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron so glavni dobitki tako zvane »Invalidendank« loterije, ki se v gotovini izplačajo po odbitku 20%. Prvo žrebanje je nepreklicljivo 19. maja 1900.

Društva.

(Vabilo) na koncert, ki se vrši v prostorih Narodne čitalnice v Kranju v soboto dne 19. maja t. l. na korist »Učiteljskemu konvikt« s prijaznim sodelovanjem sl. čitalniškega godbenega kluba in pevskega zbora, gđ. E. Jurmanove (klavir), g. Fr. Wegrollyja (vijolina) in g. R. Vrabla (bariton). — Začetek točno ob polu 8. uri zvečer. — Vstopnina 1 K, za dijake 60 h. — Glede na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 17. maja. (C. B.) Poslanska zbornica. — Vlada predloži šestmesečni budgetni provizorij z motivacijo, da bržkone pred koncem leta ne bo možno rešiti finančnega zakona, ker je budgetni odsek preveč zaostal z delom, v jeseni bodo pa zborovali deželni zbori, da rešijo proračune in izvedo po vladi predlagano akeijo glede zboljšanja deželnih financ. Z načrtom se objednem pooblašča fin. minister, da sme porabiti 68 milijonov kron za nujne investicije: šolske zgradbe, vodne zgradbe, železnice. Ko bi zbornica ne odobrila tega načrta, bi vlada morala opustiti vsa ta nujna dela, ker nima pokritja.

Dunaj, 17. maja. V današnji seji se prebirajo samo interpelacije in nujni predlogi. Antisemiti so stavili interpelacijo zaradi izgredov na dunajškem vseučilišču, v kateri obsojajo barbarsko postopanje proti katoliškim dijakom.

Dunaj, 17. maja. Vlada je predložila načrt zakona za deveturni delavnik. Zakon stopi v veljavo čez jedno leto.

Dunaj, 17. maja. Vlada je predložila načrt zakona za proračunski provizorij za pol leta. Finančni minister pravi, da je nemogoče letos proračun redno rešiti, ker bodo v jeseni dalje časa zborovali deželni zbori, katerim bodo predloženi načrti za saniranje deželnih financ. — Za investicijske namene zahteva finančni minister 68 mil. K.

Dunaj, 17. maja. (C. B.) Poslanska zbornica je pričela sejo ob polu 12. uri, a sedaj ob 2. uri še ni pričela z dnevnim redom.

Dunaj, 17. maja. Mladočeli danes niso dovolili, da bi se razpravljala obrtni zakon, najbrže pa dovolijo, da se to jutri zgodi, ker si bodo nemške stranke same v laseh in bodo zakon pokopale.

Dunaj, 17. maja. Preiskava proti Ottu je dognala, da je truplo svojega umorjenega otroka res sežgal v peči.

Dunaj, 17. maja. Prva žrtva avtomobila na Dunaju kovač Seitz je umrl v bolnici. V nedeljo ga je povozil avtomobil.

Maribor, 17. maja. Pri volitvah v okrajni zastop mariborski so v kmetški skupini zmagali Nemci, ki so dobili po 69 glasov. Slovenski kandidatje so dobili po 60 glasov. Slovenci kljub temu gledamo z zaupanjem v bodočnost. Začeli smo se gibati!

Praga, 17. maja. Aretovali so delavca Jelineka, ki je ustrelil v nekem gozdu na svoje štiri otroke in tri smrtno ranil. Jelinek pravi, da jih je hotel umoriti radi bede.

Belgrad, 16. maja. Tavšanovič je nevarno obolel. Prepeljali so ga v bolnico.

Magdeburg, 17. maja. »Magdeburger Zeitung« je dobila brzojavko iz Pariza, v kateri se označuje prihod ruskega carja na pariško razstavo kot gotovo dejstvo.

Rim, 17. maja. Levičarji pričakujejo razpusta parlamenta in so naročili poslancem Zanardelli, Giolitti in Cobino, naj vodijo eventualno volilno akeijo. Solidarnost republikancev, radikalcev in socialcev se ohrani i v bodoče.

Newjork, 16. maja. Burska deputacija je izstopila včeraj pri Hobokenu, kjer jo je vsprejel župan z godbo in

številnimi deputacijami. Newjorkski odbor se je peljal nasproti. Odposlanstvo je prejelo vabila 60 mest. Najprej se poda v Washington k predsedniku Mac Kinleyu. Nepopisno navdušenje je zavladalo v Newjorku, ko je burske odposlance pred mestno hišo pozdravil mestni župan.

Washington, 17. maja. Ministerski svet se je posvetoval o vsprejemu burske deputacije. Sklenil jo je vsprejeti kot diplomate. Vsprejel bo od nje poverilna pisma.

Vojska v Južni Afriki.

Mafeking je toraj v nedeljo dopoldne kapituliral in po poročilu burskega generala Snymana so ujeli Buri polkovnika Baden-Powella z 900 možmi. V Londonu te vesti sicer še ne verujejo in pravijo, da je to samo manever transvalske vlade, ki bi rada navdala bojvnike z novim pogumom, toda tako določna poročila in sobotni obupni boj, v katerem so Buri zažgali in zajeli kafrsko predmestje in provzročili vsled tega občo zmešnjavo, vse to kaže, da poročila iz Laurence-Marqueza ne morejo biti povsem izmisljena.

V nedeljo, 13. t. m. je minulo ravno 216 dni, odkar so Buri pričeli oblegati Mafeking. Z odločnim naskokom bi se ga bili Buri gotovo že preje lahko polastili, da se niso izogibali večjih žrtev in raje čakali na popolno onemoglost spočetka 1000 mož broječe posadke, ki je mnogo trpela vsled bolezni in pomanjkanja hrane.

Do 18. t. m. jim je sicer Roberts obljubil svojo pomoč in morda bi bili s skrajnimi napor v mirnih urah še vztrajali do tega dne, ko bi Buri v soboto in nedeljo ne bili izrabili obupnega stanja. Sicer je pa bilo tudi zelo dvomljivo, da bi bila došla pomoč do imenovanega dne, ker je general Hunter v šestih tednih prodršele nekaj nad 80 km in mu jih je preostajalo še vedno nad 250 kilometrov.

General Buller se vztrajno pomika dalje proti severu in je srečno dospel do mesta Glencoe. Sovražnik mu ne provzroča nikakih preglavic, ker ga v teh krajih ni. Prodrli bo toraj lahko do transvalske meje.

Burski voditelji še niso obupali. Pravijo namreč, da bodo Angleži pomnili, kdaj so skušali prekorati reko Vaal, kjer je zbrana z malo izjemo vsa burska armada. Načelnik odposlanstva, ki je bilo 15. t. m. z največjim navdušenjem vsprejeto v Newjorku, pravi, da bere mej vrsticami angleških poročil, da se bodo Buri vojevali, dokler si ne zagotove popolne neodvisnosti.

London, 17. maja. »Morning post« poroča iz Kroonstadta 14. t. m.: V Lindleyu se je vršil burski vojni svet, ki je sklenil čim dalje ohraniti Harry-smith.

London, 17. maja. Iz Dundeeja poročajo 15. t. m.: Minulo noč je odšlo 4000 Burov. 18 topov in transportne vozove so odvedli v Vryheid.

London, 17. maja. General Buller brzojavlja 16. t. m.: Včeraj smo zasedli Glencoe. Transvalci so se umaknili z Biggarskih gor. Število Oranjecev na Zmajevskih gorah se je zmanjšalo.

London, 17. maja. Glede položaja v Mafekingu si poročila nasprotujejo. Uradna londonska poročila pravijo, da Mafeking ni padel, burska pa trde, da se je udal in da so bile angleške čete, ki so hitele Angležem v Mafekingu na pomoč, od Burov tepene.

London, 16. maja ob 2. uri 11. min. (Reuterjevo poročilo.) Dosedaj še ni nič znanega o kapitulaciji Mafekinga.

London, 17. maja. Po uradnih izkazih so izgubili Angleži do 2. t. m. 18.799 mož. Ranjenci in bolniki v bolnicah niso vštet.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 16. maja 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za maj-juni	gl.	8 04	do	gl.	8 06
» » jesen	»	8 22	»	»	8 23
Rž za maj-junij	»	7 28	»	»	7 30
» » jesen	»	7 44	»	»	7 45
Tursica za maj-junij	»	5 72	»	»	5 73
» » jul.-avgust	»	5 83	»	»	5 84
» » sept.-okt.	»	5 94	»	»	5 95
Oves za maj-junij	»	5 42	»	»	5 43
» » jesen	»	5 61	»	»	5 62

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 786.0 mm.

Das	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
16	9. zveč.	29.8	13.0	sl. svzh.	oblačno	
17	7. zjutr.	31.9	7.2	sr. vzh.	dež	9.4
	2. popol.	731.0	12.4	sr. sever	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 11.9 normale: 14.2°

Zahvala. 457 1-1

Ob nenadni izgubi predragega pokojnika, gospoda

Ivana Kogej-a
nadučitelja v pok.

došlo nam je toliko dokazov najsrčnejega sočutja, da nam je nemogoče vsakemu posebej se zahvaliti. Zato izrekamo tem potom vsem, ki so nam bili v pomoč ob času boleznin in smrti, vsem častitim gospodom duhovnikom, domačim kakor tudi iz okolice, ki so iz golega prijateljstva pokojniku izkazali zadnjo čast, slav. idrijskemu učitelstvu in učitelstvu došlemu od blizu in daleč, p. n. gg. uradnikom tukajšnjih uradov, gg. pevcem za ginjaivo petje, kakor tudi vsem, ki so preblagega pokojnika spremlili na zadnji poti k večnemu počitku, slednjic vsem, ki so nam ustмено ali pismeno izrekli svoje sožalje, najsrčnejši: Bog povrni!

Idrija, dne 16. maja 1900.

Zalujoči ostali.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

„Kmetijskega društva v Leskovici,

registr. zadruga z omejeno zavezo“,

kateri se bode vršil

v ponedeljek dné 4. junija 1900

ob 2. uri popoldne

v društvenih prostorih.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Prememba pravil.
3. Potrjenje računa za leto 1899.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Razni nasveti.

V Leskovici, dné 15. maja 1900.

455 1-1

Načelstvo.

Köpel in Kneippova zdravilnica Kamnik na Kranjskem.

Prav blizu železniške postaje ter poštneja in brzojavnega urada v Kamniku, ob vznožju 2660 m visokih karnskih planin, s krasnimi sprehajališči po ravnem in po gozdih. Na razpolago je elegantna zdravilnica z velikimi verandami, basin za plavanje, pokrito hodišče, igrišče, lov. Razna stanovanja v zdravilnici po prav zmerni ceni. Jako vestna zdravniška pomoč se vrši pod vodstvom znanega dunajskega zdravnika dr. Wackenreiterja, ki že več let tu deluje in je v zvezi z restavratörjem g. Friedlom prevzel kamniško zdravilnico v lastno upravo. Skupna cena za zdravljenje, stanovanje in hrano na dan nekako 3 gld. Natančneja pojasnila daje brezplačno

402 6-3

oskrbnišvo.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani,

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža laka in kleja

priporočá

pleskarjem, stavbenim in pohištvenim mizarjem, loščarjem, slikarjem napisov in sobnim slikarjem, hišnim posestnikom, zasebnikom itd.

Akvarelne barve, vlažne in suhe.

Anilin-barve.

Bronzo, prašno, in tekočo bronz-tinkturo.

Brunolin, za nasičenje in barvanje v naravni lesni barvi izdelanega pohištva.

Carbolineum, le najboljše kakovosti.

Čopiče za zidarje, po poljubni ceni.

Čopiče za pleskarje, loščarje, cerkvene, napisne, sobne in slikarje-umetnike ter mizarje.

Črnilo, pisalno in odtiskalno.

Düsseldorfske oljnate barve za umetnike v pušicah

Emajlne barve.

Fasadne barve, apnenate, tudi hišne probojne barve iz savinjske doline, neprekosljive glede trpežnosti.

Firneže in olja za slikarje-umetnike.

Kemične barve.

Klej, steklarski ali za okna.

Kredo, gorsko, bolonjsko, temeljno, svetlikasto in kredo za pisavo.

Lake za vozove, kočije, pristne angleške (Wm. Harlandt & sin, London), vzlic podraženju po prejšnji nizki ceni.

Lake, uporabne za vsakovrstne domače in obrtne namene.

Laneno olje, le kranjsko.

Lanenoolljati firnež, prirejen le iz kranjskega lanenega olja.

Leštilo ali lazurne barve.

Leštilni odtiskalni papir.

Maščobno svetlo voščilo „Fernolend“, najboljše svetovno voščilo za čevlje.

Mavec, alabasterski in stukatur. (za modele in stavbe).

Oljnate barve v vseh bojah, tudi v 1/2, 1, 2 in 5 kg. imajočih patentovanih pušicah za razpečevalce.

Orehovo luženje, s katerim se luži les po mrzlem načinu.

Paleta, lesene in porcelanaste.

Slikarsko platno.

Sušilni prašek (stocativ), najboljše sušilo oljnatih barv.

Šmirgljevi prašek za kamnoseke.

Vzorci (patrone) za slikarje.

Zemeljske barve.

Posebnosti za namazanje tal v sobah, dvoranah itd.:

Jantarjeva tálna glazura, hipna tálna glazura, štedilno tálna voščilo, sijajno tálna voščilo, sijajni tálni vosek, oščetni vosek.

Prodaja na debelo in drobno.

== Ceniki zastonj. == 320 8

Umetni ogenj

zanesljiv izdelek, s krasnim učinkom, pošilja po najnižji ceni 548 5-2

ognjarski laboratorij J. Winkowitsch v Graecu, Hofgasse 3.

== Ceniki brezplačno. ==

Duhovski poslovník,

ali navod za razno uradno poslovanje v dušnem pastirstvu in za oskrbovanje cerkvenega in nadarbinskega premoženja. — Z raznimi obrasci in stvarnim kazalom. — Sestavil Martin Poč. — Drugi, popravljani natis.

Brožiran izvod knjige stane v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani 4 krone, trdo vezan v polsagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več.

Na prodaj je

hiša št. 63

v Velikem Mengšu

imajoča štiri sobe, dve kleti; krita je z opeko. Zemljišča je pri hiši za 15 mernikov posetve. — Natančneje se poizvé pri Andreju Goljarju, v Podgori št. 3, pošta Št. Vid nad Ljubljano. 446 4-3

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Veličanstva

XXXIII. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene tuistranske države.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji zakonito dopuščena — ima 16.514 dobitkov v gotovem denarju in skupnem znesku 410.200 kron.

Glavni dobitek znaša

200.000 kron
v gotovem denarju.

Žrebanje nepreklicljivo dné 7. junija 1900.

— Jedna srečka stane 4 krone. —

Dobiti so srečke pri državni loteriji na Dunaji, Riemergasse 7, po tabačnih trafikah, loterijah, davkarjah, poštnih in brzojavnih pa železničnih uradih, po menjalnicah itd. Načrt loterije brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštnine prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.

112 10-5

Oddelek za državne loterije.

Gobe, venecijanske in španske. Naicene se ima v zalogi tvrdka BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 228 22 11-1

Josip Širca v Žalou,
tovarniška zaloga najslavnejših in najboljših koles, kakor:
„Puch“, „Meteor“, „Waffen“, „Slavia“,
potem drugih raznovrstnih, z novimi iznajdbami opremljenih, garantiranih koles, priporočá se preč. duhovščini in sl. občinstvu.
Cena od 80 gld. naprej proti gotovini, po dogovoru tudi na obroke. 426 6-5
Lastna popravljalnica.
Zaloga posameznih kolesnih del in kolesarskih potrebščin
Točna in kulantna postrežba.

Razpis.

Podpisani razpisuje

zgradbo popolno novega šolskega poslopja za enorazredno ljudsko šolo na Rovih, okraj Kamnik

potom javne manjševalne dražbe, ki se bo vršila na Rovih pri „Pircu“ dné 2. junija 1900 ob 9. uri dopoldne.

Zidarska, tesarska in druga dela, stavbeni načrti in troškovni preudarek, so pri istem na upogled. Vsako delo, tudi kopanje tal, se bo posebej oddalo. Opeka se bo vzela od najcenejega ponudnika.

Vsak prevzemnik bo moral položiti 10% vadiuma

Krajni šolski svèt na Rovih,

dné 14. maja 1900.

Janko Šiška, predsednik.

3krat more vsaka srečka dobiti. Žrebanje pojutrišnjem.
Glavni dobitek 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron.
V gotovini z 20% odbitka.
„Invalidendank“ srečke po 1 krono
I. žrebanje: 19. maja 1900.
II. žrebanje: 7. julija 1900.
III. žrebanje: 10. novembra 1900.
priporočá J. C. Mayer v Ljubljani. 113 13

Dunajska filialka Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K. Reservni zaklad nad 7.500.000 K. Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejevicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 17. maja.		Dne 16. maja.		Dunavske vravnjavne posojila l. 1878		Salmove srečke, 40 gld.	
Skupni državni dolg v notah	97.85	20 mark	23.66	108.50	175.25	St. Genois srečke, 40 gld.	183.00
Skupni državni dolg v srebru	97.65	20 frankov (napoleonodor)	19.27	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.90	Waldsteinove srečke, 20 gld.	178.00
Avstrijska zlata renta 4%	116.05	Italijanski bankovci	90.55	Prijoritete obveznice državne železnice	414.00	Ljubljanske srečke	49.00
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97.00	C. kr. cekini	11.34	južne železnice 3%	324.00	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	286.00
Ogerska zlata renta 4%	115.95			južne železnice 5%	118.25	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6240.00
Ogerska krona renta 4%, 200	91.75			dolenjskih železnic 4%	99.50	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	784.00
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1775.00			Kreditne srečke, 100 gld.	398.00	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	107.75
Kreditne delnice, 160 gld.	722.75			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	335.00	Splošna avstrijska stavbinska družba	182.00
London vista	242.60			Avstrijskega rudedega križa srečke, 10 gld.	41.20	Montanska družba avstr. plan.	516.50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118.25			Ogerskega	5.00	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	405.00
				Tisne srečke 4%, 100 gld.	133.75	Papirnih rubljev 100	256.25
				Dunavske vravnjavne srečke 5%	253.50		

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.